

דף לז.

עין משפט ו.

יו"ד סימן רמב סעיף יז

י. כה. שלשה שהיו מהלכים בדרך הרב באמצע והגדול לימינו והקטן לשמאלו.

הגה: מה שאין מכבדין אלא בפתח הראוי למזוזה היינו כשכל אחד הולך לדרכו ^ב ואינן בחבורה אחת, אבל אם הם בחבורה אחת מכבדים בדרכים.

הגה: במקום הסכנה א"צ לכבד כלל.

עין משפט ז.

יו"ד סימן רמב סעיף טז

מז. כ. לא יתן התלמיד שלום לרבו ולא יחזיר לו שלום כדרך שאר העם ^א, אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה ובכבוד "שלום עליך רבי" ^ד ואם רבו נתן לו שלום משיב לו "שלום עליך רבי ומורי".

הגה: וכן נוהגין, וי"א דאין לתלמיד לשאול בשלום רבו כלל ^ה שנאמר "ראוני נערים ונחבאו".

ב. משבת דף נ"א ע"ב בתוס' שם, לפ"ז אם הולכים בחבורה אחת יש לכבד גם בפתח שאינו ראוי למזוזה. וכתב בברכי יוסף דבפתח הראוי למזוזה שצריך לכבד אחרי שנכנס האדם הגדול שבניהם או יצא א"צ שהאחרים יכבדו זה את זה והוא מתשובת הגאונים כתב יד, וזהו כבודו של גדול.

ג. מברייטא בברכות כ"ז ע"ב.

ד. מבב"ק ע"ג ע"ב שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי, וברמב"ם בהלכות עדות פ"ב הלכה ג' כתב דתוך כדי דיבור הוא כדי שאילת תלמיד לרב ולא אמר שיעורו וסמך על מש"כ בהלכות ת"ת דהיינו "שלום עליך רבי" וז"ל דבגמ' בב"ק לרמב"ם היתה לו גירסא אחרת. רע"א.

ה. מירושלמי וב"י בשם רבינו יונה. ועיין בברכי יוסף שהביא מהרב פנים מאירות שגם מירושלמי מוכח שחייב התלמיד לשאול בשלום רבו, וגם בירושלמי אמרו תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב ונשאר בצ"ע.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מז. כא. לא יחלוץ התפילין שלו בפני רבו^י, ולא יסב לפניו אלא יושב כיושב לפני המלך.

הגה: היה רבו יושב בסעודה עם אחרים נוטל רשות מרבו^ז, ואח"כ מאחרים.

מז. כב. לא יתפלל לפניו ולא לאחוריו ולא בצדו^ח וא"צ לומר שאסור ללכת בצדו אלא יתרחק לאחרי רבו, ולא יהיה מכוון כנגד אחוריו אלא יצדד עצמו לצד אחר כשהולך עמו או מתפלל עמו, וחזן לד' אמותיו^ט הכל מותר.

לא יכנס עמו לבית המרחץ אא"כ רבו צריך לו.

הגה: אם היה התלמיד במרחץ קודם ובא רבו א"צ לצאת^י.

וכל זה כשהולכים במרחץ בלי כיסוי אבל בכיסוי מותר.

ו. ואם רבו החזיר פניו מותר או רבו קדם וחלץ תפיליו, כ"כ בראשון לציון ע"ש בטעמים של האיסור.

ז. ה"ה אם היה אביו יושב בסעודה עם אחרים שנוטל רשות מאביו ואח"כ מאחרים, וכן הוא בנסחאות ברכת המזון. ש"ך ס"ק כ"ז. ולפ"ז גם לפני שאדם מדבר דברי תורה צריך ליטול רשות מרבו מובהק ואח"כ מאביו ואח"כ מאחרים, ויש שלא נזהרים בזה.

ח. מימרא דרב יהודה בברכות כ"ז ע"א. וכתב בשיבולי הלקט בשם רב האי גאון דמה שאמרו דאסור להתפלל כנגד רבו היינו ביחיד, אבל בצבור אין לו לחלוק כבוד לרבו ומותר להתפלל כנגדו. וכתב הש"ך בס"ק כ"ח דהטעם מלפניו דאסור דהוי כיוהרא והוא מרש"י, ורבינו יונה כתב הטעם מלאחוריו משום הפסקה דשמא רבו יצטרך לפסוע ג' פסיעות לאחוריו בעוד שהתלמיד מתפלל ומצדדיו אסור משום שנראה כמשהו עצמו לרבו. ט"ז ס"ק ז'.

ט. מהר"ה יונה וכ"כ הטור. וכתב הב"י באו"ח סוף סי' צ' דמשמע שלא מהני ריחוק ד' אמות רק לענין להתפלל מאחורי רבו כנגדו, אבל להתפלל ואחוריו לרבו אפי' רחוק הרבה אסור אלא שמדברי הטור שם נראה דברחוק ד' אמות הכל מותר, וכ"כ הב"ח דהו"ל רשות בפני עצמו. ש"ך ס"ק ל'.

ומש"כ דלא יכנס עמו למרחץ אא"כ צריך הוא לו, מפסחים נ"א ע"א.

י. כן למד מהרי"ו מדין עכו"ם שבא לבית המרחץ ומצא ישראל דאין הישראל צריך לצאת כמבואר בסי' קנ"ג סעיף ג', והעיר הש"ך בס"ק ל"א דאין זה דומה שכאן התלמיד חייב בכבוד רבו משא"כ שם בבא עכו"ם בגבולו.

וכן המנהג פשוט ליכנס עם רבו ואביו וחמיו ^ב ובעל אמו ובעל אחותו למרחץ, אע"פ שבש"ס אסרו כולם, והטעם שהולכים במכנסיים.

כג. לא ישב התלמיד לפני רבו עד שיאמר לו שב ^ל, ולא יעמוד עד שיאמר לו עמוד או יטול רשות ממנו לעמוד.

וכשיפטר מלפניו לא יחזיר לו אחוריו ^מ, אלא נרתע לאחוריו ופניו כנגד פני רבו.

הגה: תלמיד שנפטר מרבו ונטל ממנו רשות ונשאר ללון בעיר צריך לחזור וליטול ממנו רשות, ודוקא שלא אמר לו מתחילה שרוצה לישאר ללון בעיר.

כד. לא ישב במקומו ^י, ולא יכריע דבריו בפניו, ולא יסתור דבריו, וחייב לעמוד מפניו משיראנו מרחוק מלא עיניו ^ס ונשאר עומד עד שיתכסה ממנו שלא יראה קומתו ^ע ואח"כ ישב. אפי' רבו היה רוכב צריך לעמוד מפניו ^פ דנחשב הוא כמהלך.

הגה: י"א דאין אדם חייב לעמוד לפני רבו רק שחרית וערבית. ודוקא בבית הרב, אבל בפני אחרים שאין יודעים שכבר עמד לפניו חייב לעמוד בכל

כ. כך כתב הרמ"א באבהע"ז סוף סימן כ"ג.

ל. רמב"ם פ"ה מת"ת ממדרש רות שנאמר "ויאמר שבו פה, וישבו". מכאן שאין רשות לקטן לישב.

מ. מיומא נ"ג ע"א.

נ. נלמד מאביו בסי' ר"מ סעיף ב' וכבודו של רבו חמור יותר.

ס. מימרא דאביי בקידושין ל"ג ע"א.

ע. או עד שרבו ישב כדלקמן בסי' רמ"ד סעיף ט'. ש"ך ס"ק ל"ה.

פ. כתב הט"ז מזה למדנו שאותם הנוסעים בעגלה או ברכב ויושבים לפעמים בגילוי ראש שסוברים דלאו כהולך הוא לא טוב עושים שזה כמהלך דמי.

פעם א.

דף לז:

עין משפט ב.

יו"ד סימן רפג סעיף ב

ב. ג. אין כותבין התורה מגילה ק. ואין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה, אבל אם דעתו להשלימה לחומש מותר.

צ. ובבית הרב פירוש שדרים בבית הרב באר הגולה. וכתב הש"ך בס"ק ל"ז דטעמם כיון שהשוה הכתוב מוראם למורא שמים חייב לעמוד אפי' מאה פעמים ביום דאם אדם יקבל פני שכינה מאה פעמים ביום וכי אינו חייב לעמוד, והוא מדברי הרא"ש.

ק. רמב"ם בפ"ז מהלכות ס"ת הלכה י"ז וכרבה דפשט לאביי שם שאסור. אבל הרי"ף ושאר פוסקים ס"ל דמותר משום עת לעשות לה', שהרי אין הכל יודעים בע"פ, ואין לכל העולם חומשים בביהכנ"ס ויבואו לידי ביטול ק"ש ותפלה. וכתב הב"ח שכן המנהג פשוט בכל המדינות, וכתב הט"ז היינו להתלמד בו משום עת לעשות לה', אבל אותם שכותבים פסוקים על הכותל לאיזה סימן טוב, לא טוב עושין שהתורה חתומה ניתנה.